

Det svenska dryckesundret fortsätter växa trots coronapandemin

Antalet producenter av alkoholhaltiga drycker fortsatte att öka under Corona-pandemin. Vid årsskiftet fanns 768 registrerade tillverkare av öl, sprit, cider och vin i Sverige. Det är en ökning med 5,3 procent jämfört med året innan. Trots covid-19 är intresset för att starta tillverkning fortsatt stort.

Det framgår av Dryckesbranschrapporten 2021, som är gjord på uppdrag LRF Lokal Mat och Dryck, Föreningen Svenskt Vin och Sveriges Producenter Av Alkoholdrycker, SPAA. Rapporten bygger på statistik från SCB:s Företagsregister och Föreningen Svenskt Vin.

Antalet producenter av alkoholhaltiga drycker ökade under 2020 med 39 stycken - från 729 till 768 företag. Av dessa är 23 företag registrerade för att tillverka två eller flera olika dryckesslag varför det totala antalet tillverkare i de fyra kategorierna uppgår till 791 stycken.

”Det svenska dryckesundret trotsade coronapandemin. Trots att 2020 var ett mycket utmanande år fortsatte antalet tillverkare att öka. Det ett styrketecken och visar att dryckesentreprenörerna är långsiktiga i sina satsningar”, säger Fredrik Borelius, ordförande i föreningen Sveriges Producenter Av Alkoholdrycker.

Tillverkning av alkoholhaltiga drycker är sedan flera år ett av de snabbast växande segmenten inom livsmedelsbranschen. Även om tillväxten mattades något under 2020 är den långsiktiga trenden fortsatt stark. I genomsnitt startades tre-fyra nya tillverkare varje månad under pandemiåret 2020, ofta på landsbygden eller mindre ort. Sammantaget beräknas branschen sysselsätta 7 000-8 000 personer. År 2020 var ett mycket speciellt år. Restauranger och barer, besöksnäringen och evenemangssektorn, exempelvis konserter, är viktiga avnämare för många dryckesproducenter, inte minst de mindre tillverkarna. Coronapandemin med åtföljande restriktioner har också haft kännbara återverkningar för många dryckesproducenter genom minskad försäljning. Trots detta är var det få företag som tvingades stänga eller ge upp. I stället var nyföretagandet fortsatt starkt.

Dryckestillverkare i 75 procent av Sverige 290 kommuner

Tillverkning av alkoholhaltiga drycker sker i dag i 75 procent av Sveriges 290 kommuner.

Sveriges till befolkningen största städer Stockholm, Göteborg och Malmö har föga överraskande flest antal dryckesproducenter av Sveriges kommuner. Då ska noteras att flera företag med juridisk hemvist i exempelvis Stockholmregionen har tillverkning på annan plats i landet. Mindre känt är att Höganäs, Kungsbacka och Simrishamn tillhör de tio kommuner i Sverige som har störst koncentration av dryckestillverkare - tillsammans med exempelvis Helsingborg, Karlstad och Sundsvall. Tillverkning sker även flera av Sveriges minsta kommuner som Robertsfors, Sorsele och Åsele i Västerbotten, Jokkmokk i Norrbotten, Eda i Värmland och Ydre i Östergötland. Gotland, som en viktig besöksdestination intar en särställning i antal tillverkare och i förhållande till folkmängd.

Dryckesbranschrapporten visar också att mer glesbefolkade län som Gotland, Jämtland, Västernorrland och Norrbotten har en betydligt högre andel dryckesproducenter, mätt per capita, än storstadslänen.

På flera mindre orter har dryckesproduktionen blivit ett attraktivt besöksmål som bidrar till sysselsättningen och utvecklingen av det lokala näringslivet.

Den svenska dryckesbranschen består till största delen av små eller mindre entreprenörsledda företag. Huvudparten grundades de senaste tio åren. Härutöver finns en handfull större företag med mer än en 100-åriga historia.

”Det finns ett stort intresse för lokala produkter och råvaror över hela landet. Detta oavsett om det är ost, kött, grönsaker, öl, cider eller sprit. För mig är det uppenbart att det finns en enorm potential för mat- och dryckesturism och en möjlighet för tillväxt över hela landet”, säger Anna Kaijser, branschansvarig LRF Lokal mat och dryck.

Öl: Fortsatt tillväxt trots pandemin

Den största kategorin bland svenska producenter av alkoholhaltiga drycker är ölbryggerier. Vid utgången av 2020 fanns det 581 registrerade tillverkare av öl i SCB:s Företagsregister. Under året tillkom 24 bryggerier, vilket var en ökning med drygt fyra procent.

Bryggerierna är den kategori som har störst geografisk spridning och som finns representerade i samtliga 21 län och i 185 av landet 290 kommuner. Störst koncentration, mätt i antal bryggerier per capita, finns i Gotland, Jämtland – båda stora besöksdestinationer, samt Västernorrland. Även Halland och Norrbotten placerar sig i topp bland län med hög andel bryggerier.

Bryggerierna är en typisk startup-bransch, med ett stort antal entreprenörsdrivna företag, som startades de senaste fem, tio åren. I flera mindre kommuner med 10 000 – 20 000 invånare kan det finnas två eller flera öltillverkare.

Sprit: Medaljerad tillverkning med anor

Vid utgången av 2020 fanns det 86 företag i Sverige registrerade för tillverkning av spritdrycker som vodka, akvavit, gin, whisky, punch och likör. Under 2020 ökade antalet med närmare nio procent.

Det gör spritdrycker till den näst största kategorin efter öl i den svenska dryckesbranschen. Knappt hälften av företagen är lokaliserade till Stockholms, Skåne och Västra Götalands län. Men även mindre befolkade län som Norrbotten, Västernorrland och Gotland utmärker sig med flera tillverkare. De har också den högsta koncentrationen tillverkare mätt per capita.

Svenska tillverkare har vunnit en rad prestigefulla utmärkelser. Purity Distillery fick 2020 medalj för världens bästa gin och året före för världens bästa vodka. Spirit of Hven fick utmärkelse som världens bästa whisky gjord på majs och Härnö Gin vann pris som världens bästa gin till gin & tonic. Senast vann Absolut Vodka guld i World Spirits Competition 2021 (bland 3 500 tävlande). Framgångarna har gjort att utlandets intresse för svensk sprittillverkning ökat, och bidragit till en växande export och besöksverksamhet.

Cider: Snabbast växande drycken

Cider är den kategori av alkoholhaltiga drycker som vuxit snabbast de senaste åren. Vid utgången av

2020 fanns 68 registrerade producenter av cider, jämfört med 59 samma tidpunkt 2019. Det motsvarar en tillväxt på 15 procent.

Ciderproducenterna finns i 17 av Sveriges 21 län. Skåne, Stockholm och Västra Götaland har flest tillverkare, följt av Västerbotten, Gotland och Örebro. Per capita är koncentrationen störst på Gotland och Västerbotten.

Större tillverkare är Herrljunga Bryggeri, Kivik Musteri och Åbro Bryggeri. Bland de nya ciderproducenterna som representerar den nya innovativa och högkvalitativa "äppelvågen" märks Brännland Cider i Vännäs i Västerbotten, Fruktstereo i Malmö, Tosterups Gård i Tomelilla, Pomologik i Strängnäs samt Kullabygdens Musteri i Mjöhult.

Vin: Hopp om dubblerade odlingar

Svenskt vin har fått ett starkt uppsving under 2000-talet. För 20 år sedan fanns det bara en handfull entusiaster som producerade vin. I dag finns 57 registrerade vingårdar som odlar och framställer vin. Bara de senaste fem åren har det tillkommit ett 20-tal nya gårdar. Den totala arealen med vinodling uppskattas till cirka 100 hektar, men väntas öka kommande år med 50-150 hektar beroende på om det blir tillåtet med gårdsförsäljning av alkohol.

Skåne är centrum för svensk vinproduktion med drygt 60 procent av samtliga vingårdar. Störst är koncentrationen Höganäs, Kristianstad, Simrishamn, Ystad, Helsingborg och Båstad. Svenska vingårdar har under senare år haft stora framgångar i internationella vintävlingar. Under 2020 belönades svenska viner med 25 medaljer varav fyra guld, vid tävlingar i Spanien, Tyskland, Frankrike och England.

Antal tillverkare av alkoholhaltiga drycker*

År	Sverige
31.12.19	768
31.12.20	729

*Öl, sprit, cider, vin

Källa: SCB:s Företagsregister och Föreningen svenskt vin

Län	Antal producenter
31.12.20	
Stockholm	141
Skåne	131
Västra Götaland	122
Halland	33
Uppsala	32
Västernorrland	26
Norrbottnen	26
Örebro	24
Gotland	23

Källa: SCB:s Företagsregister och Föreningen Svenskt Vin

Län med flest antal ölproducenter

Län	Antal	Per 10 000 invånare
Stockholm	114	48
Västra Götaland	105	61
Skåne	75	54

Halland	26	77
Uppsala	26	67

Källa: SCB:s Företagsregister

Län med flest antal spritproducenter

Län	Antal	Per 10 000 invånare
Stockholm	19	8
Skåne	12	9
Västra Götaland	10	6
Norrbottn	8	32
Västernorrland	6	25

Källa: SCB:s Företagsregister

Län med flest antal ciderproducenter

Län	Antal	Per 10 000 invånare
Skåne	11	8
Stockholm	10	5
Västra Götaland	8	5
Västerbotten	6	22
Gotland	4	67

Källa: SCB:s Företagsregister

Län med flest antal vinproducenter

Län	Antal	Per 10 000 invånare
Skåne	36	25
Halland	4	12
Blekinge	3	19
Stockholm	3	1
Gotland	2	33

Källa: SCB:s Företagsregister och Föreningen Svenskt Vin